

Couperus blijft verrassen

Na het speciale Couperusjaar 2013 leek het stil te worden rond de Haagse schrijver, maar niets is minder waar. De tv-serie *Boeken der Kleine Zielen* is opnieuw te zien, een novelle wordt verfilmd en het Genootschap bestaat in 2018 precies 25 jaar.

Hans Hemmes

Vier jaar geleden werd de 150ste geboortedag van Louis Couperus groots gevierd met tentoonstellingen, een documentaire, lezingen en toneelvoorstellingen. In Des Indes kon je genieten van Couperusdiners en veel mensen maakten een wandeling door het Den Haag dat decor is in veel van zijn boeken. Dit deden ze aan de hand van een literaire app.

Als het aan voorzitter dr. Caroline de Westenholz van het Louis Couperus Museum ligt, gaat het Couperusjaar 2023 daar nog overheen. Het is dan honderd jaar geleden dat de schrijver stierf. In het museum zijn de voorbereidingen al in volle gang.

Zo is met uitzondering van de laatste twee delen de tv-serie *Boeken der Kleine Zielen* inmiddels opnieuw vertoond in het museum. De resterende delen volgen half januari. Het was in 1969-1970 een serie in tien delen, gemaakt voor de NCRV. De productie kostte een half miljoen gulden. Daarmee was *Kleine Zielen* de grootste en duurste serie die tot dan toe voor de Nederlandse televisie was gemaakt.

Er speelden sterren in mee als Ellen Vogel (Constance), Lex van Delden (Addy) en Josephine van Gasteren (moeder van Lowe). Het programma was een ongekend succes: de straten waren leeg toen het op de buis kwam. En nu zat het museum de afgelopen weken, steeds op zondag, vol voor dit 47 jaar oude tv-drama.

Iedereen praatte destijds over Karel en zijn vrouw Cateau, herinnert zich De Westenholz. „Ze smulden stiekem van lekker eten en goede wijn zonder ooit iemand van de familie te laten meegenieten. Je blijft toch niet eten, Dorien, zei de vrekkige Cateau.”

In vitrines worden in het museum de originele schetsen vertoond van de tv-decors. De tekeningen kwamen toevallig tevoorschijn. Ze zaten in een doos van de collectie-Eekhof in het Literatuurmuseum. Ze worden

nu voor het eerst tentoongesteld.

Revival

Ook op het toneel is er een revival van de *Kleine Zielen*. De Westenholz was bij de opvoering van het stuk in een machinehal van het oude mijnbouwcomplex Zeche Zweckel in het Duitse Ruhrgebied. „Zeer indrukwekkend, een staande ovatie voor Couperus.”

In Nederland ziet theatermaker Ivo van Hove van Toneelgroep Amsterdam het als zijn missie om te bewijzen dat Couperus existentieel drama maakte. Hij brengt de *Boeken der Kleine Zielen* in een eigentijds decor. „In een soort kas en altijd met een naaktscène. Maar hij brengt de essentie over: we hebben niet geleefd, we zijn schimmen. De voorstellingen zijn altijd uitverkocht.”

Aidan Verner, filmmaker in opleiding, raakte ook in de ban van de schrijver. Hij gaat het verhaal *De Binocle* (1920) verfilmen. Het drama sluit mooi aan bij de opdracht van de Hogeschool van de Kunsten in Utrecht om ‘iets gruwelijks te bedenken wat je in het echt wilt doen’. „*De Binocle* was echt een schot in de roos. Ik zoek naar een theater om het in beeld te brengen, mogelijk de Koninklijke Schouwburg”, zegt Verner.

In het verhaal koopt de hoofdpersoon voor de opvoering van de opera *Die Walküre* van Wagner in Dresden een toneelkijker (een binocle) bij een opticien met een vogelachtig gezicht. Als hij hoog in het theater zit, voelt hij de onweerstaanbare neiging het op een kaal hoofd beneden te gooien.

De film moet in juni 2018, op de verjaardag van Couperus, klaar zijn. Aidan Verner oriënteert zich op de schrijver in het museum dat net zo oud is als hijzelf, 21 jaar. Hij zoekt nog wel sponsors voor het project. Belangstellenden kunnen zich melden: info@aidanverner.nl

Caroline de Westenholz hoort het glimlachend aan. Zij ademt min of meer Couperus, als de stiefdochter van de grote voordrachtskunstenaar Albert Vogel. Trots laat ze schilde-

rijen zien van Haagse kunstenaars, gemaakt voor het Boekenbal van 1974. Dat was gewijd aan Couperus en voor het eerst niet in Amsterdam, maar in Den Haag.

„Occultisme was toen het thema. Er was destijds een lichtvoetige revue in de schouwburg, met een quiz en tableaux vivants van het rijke roomse leven. De rozenblaadjes dwarrelden neer op het toneel. Eric Schneider stapte als Couperus uit een schilderij en José Ruiter speelde een Eline Vere die niet meer braaf wilde zijn, maar een del.”

Ze hoopt dat Couperus in 2023 opnieuw het thema wordt van de Boekenweek. Al was het maar om andere schrijvers uit te dagen. „Heere Heeresma zei in 1974: ‘Couperus is een aansteller, een pedante kwast en een neuzelende nicht’, maar wie leest er nu nog Heeresma? Lang leve Couperus!”

Het lijkt erop dat de theatergroep Zout dit heeft gehoord, want die brengt in januari een eigen bewerking van de roman *Van oude mensen, de dingen die voorbijgaan* op het toneel. Couperus behoort voorlopig niet tot de voltooid verleden tijd.

Wie leest er nu nog Heeresma? Lang leve Couperus!

—Caroline de Westenholz

Couperusgenootschap jubileert

Het Genootschap

Louis Couperus bestaat in 2018 precies 25 jaar. Het is in 1993 opgericht om liefhebbers van het werk van de auteur bijeen te brengen en wetenschappelijk onderzoek naar leven en oeuvre van de schrijver te sti-

muleren. Er zijn lezingen en voorstellingen en het Genootschap brengt het tijdschrift *Arabesken* uit. Ook dat viert een feestje: het 50ste nummer is net verschenen. Daarin staan tips voor leeskringen die met boeken van Couperus aan

de gang willen gaan en een bespreking van de toneelvoorstelling *Boeken der Kleine Zielen*. Verder de uitslag van de enquête onder lezers over hun favoriete boek. In het Louis Couperus Museum worden op zondag 14 januari de laatste twee delen

van de tv-serie *Boeken der Kleine Zielen* vertoond. Aanvang 16.00 uur en toegang kost 10 euro (inclusief thee en een koekje) of 6 euro met een Museumkaart.

Meer info op louis-couperus.nl en louis-couperusmuseum.nl

▲ Belangstelling genoeg voor de vertoning van *Boeken der Kleine Zielen* in het museum. FOTO'S NICO SCHOUTEN

▲▲ Een goedgevulde vitrine en kunst met de schrijver in de hoofdrol. Het museum bereidt zich voor op 2023.

